

13. Pro Stratehiiu rozvytku systemy pravosuddia ta konstytutsiinoho sudochynstva na 2021-2023 roky. [On the Strategy for the Development of the Justice System and Constitutional Judiciary for 2021-2023]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/231/2021#n10> [in Ukrainian].

14. Polozhennia pro avtomatyzovanu systemu dokumentoobihu sudu. (2010). [Regulations on the automated document management system of the court]. Rishennia Rady suddiv Ukrainy 26.11.2010 № 30. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr030414-10#n11> [in Ukrainian].

15. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo zabezpechennia poetapnoho vprovadzhennta Yedynoi sudovoi informatsiino-telekomunikatsiinoi systemy. [On amendments to some legislative acts of Ukraine to ensure the gradual implementation of the Unified Judicial Information and Telecommunication System]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1416-IX#Text> [in Ukrainian].

16. Struktura Hospodarskoho sudu Zhytomyrskoi oblasti. [The structure of the Commercial Court of Zhytomyr region]. Retrieved from: https://zt.arbitr.gov.ua/sud5007/pro_sud/struck/ [in Ukrainian].

17. Venskaia deklaratsiia y Prohramma deistvyi, pryniata na Vsemyrnoi konferentsyy po pravam cheloveka 25 yunია 1993 h. v Vene. (1993). [Vienna Declaration and Program of Action, adopted at the World Conference on Human Rights on 25 June 1993 in Vienna]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_504#Text [in Ukrainian].

18. Konstytutsiia Ukrainy. (1996, June 28). [Constitution of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 22.10.2020

УДК 342.951

Запара Світлана Іванівна,

доктор юридичних наук, професор,

професор кафедри приватного та соціального права

Сумського національного аграрного університету

e-mail: zapara2007@ukr.net

Роговенко Олег Володимирович,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного та

інформаційного права

Сумського національного аграрного університету

e-mail: oleg-rogovenko@i.ua

ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ НАДАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ СУБ'ЄКТАМ ГОСПОДАРЮВАННЯ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

У статті зосереджено увагу на дослідженні шляхів та напрямків удосконалення публічного адміністрування надання державної допомоги суб'єктам господарювання в умовах формування та розвитку інформаційного суспільства. Акцентовано увагу на особливостях публічного адміністрування надання державної допомоги за рахунок місцевих ресурсів надавачами державної допомоги – органами місцевого самоврядування. Виявлено проблемні питання публічного адміністрування державної допомоги, що полягають у відсутності прозорості інформування суспільства на місцевому рівні про надання державної допомоги за рахунок місцевих ресурсів органами місцевого самоврядування. В ході дослідження виявлено, що одним з основних елементів публічного адміністрування, важливим принципом його здійснення є «належне врядування», що реалізується шляхом впровадження інформаційно-комунікаційних технологій. Реалізація принципу відкритості та прозорості концепції належного врядування є також складовою формування інформаційного суспільства. Слідування даному принципу на практиці означає оперативне, своєчасне оприлюднення та надання повної, достовірної та об'єктивної інформації щодо державної допомоги органами місцевого самоврядування, застосовуючи інформаційно-комунікаційні технології.

У статті обґрунтовано, що надання, оприлюднення повної, достовірної та об'єктивної інформації щодо рішень органів місцевого самоврядування стосовно надання державної допомоги, дотримуючись прозорості прийняття рішень, відкритості напрямків та форм витрачання місцевих ресурсів, стане важливим напрямком удосконалення публічного адміністрування державної допомоги суб'єктам господарювання органами місцевого самоврядування, сприятиме підвищенню довіри населення.

Ключові слова: державна допомога, публічне адміністрування, органи публічної влади, місцеве самоврядування, моніторинг, контроль, публічна адміністрація, публічний інтерес, місцеві ресурси, державні ресурси, інформаційне суспільство, інформація, інформаційно-комунікаційні технології, належне врядування, прозорість, відкритість, суб'єкт адміністративного права, Антимонопольний комітет України.

Zapara S., Rogovenko O. PUBLIC ADMINISTRATION OF PROVISION OF STATE AID TO BUSINESS ENTITIES BY LOCAL GOVERNMENT BODIES

The article focuses on the study of ways and directions of improving the public administration of state aid to economic entities in the formation and development of the information society. The article focuses on the peculiarities of public administration of state aid at the expense of local resources by state aid providers - local self-governments. Problematic issues of public administration of state aid have been identified, which are the lack of transparency in informing the public at the local level about the provision of state aid at the expense of local resources by local self-governments. The study revealed that one of the main elements of public administration, an important principle of its implementation is "Good Governance", which is realized through the implementation of information and communication technologies. Implementation of the principle of openness and transparency of the concept of good governance is also a component of the formation of the information society. In accordance with this principle, activity in practice means prompt, timely promulgation and provision of complete, reliable and objective information on state aid by local self-governments, using information and communication technologies. The successful foreign experience of legal regulation of good governance, which is carried out on the basis of the principle of transparency, which is proved to be the key to the formation, improvement and development of the information society is analyzed. It is proved that the provision, promulgation of complete, reliable and objective information on local self-government decisions regarding state aid, adhering to transparency of decision-making, openness directions and forms of spending local resources, will be an important direction to improve public administration of state aid to business entities, will be increase of trust of the population.

Key words: state aid, public administration, public authorities, local self-government, monitoring, control, public administration, public interest, local resources, state resources, information society, information, information and communication technologies, good governance, transparency, openness, subject of administrative law, Antimonopoly Committee of Ukraine.

Постановка проблеми. Забезпечення ефективності витрачання державних та місцевих ресурсів, підвищення відкритості та прозорості публічного адміністрування, функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування, формування довіри до їх діяльності в умовах еволюційного розвитку інформаційного суспільства завжди є актуальним для дослідження та науково-практичних розвідок вченими та практиками. Адже світові інтеграційні тенденції усіх сфер суспільного життя спонукають до перейняття найкращого досвіду та успішних практик формування та розвитку інформаційного суспільства із залученням інформаційно-комунікаційних технологій, в тому числі і під час формування нового інституту державної допомоги суб'єктам господарювання. Активізація розвитку суспільних відносин у сфері надання державної допомоги почалася з підписання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію з ЄС), якою встановлено зобов'язання прийняти національне законодавство про державну допомогу, а також обов'язок для кожної сторони - забезпечення прозорості у сфері державної допомоги [1].

Тож, з появою нового інституту державної допомоги, управління державними, місцевими ресурсами потребує особливої уваги, адже органи публічної влади здійснюють адміністрування такими ресурсами, в тому числі й з метою надання державної допомоги суб'єктам господарювання, від імені суспільства задля забезпечення публічного інтересу та забезпечення ефективності їх використання, з дотриманням загальноприйнятних принципів публічного адміністрування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Різним аспектам дослідження публічного адміністрування присвятили свої праці такі вчені як: В.Б. Авер'янов, О.М. Бандурка, Ю.П. Битяк, В.М.Бевзенко, В.В. Галуцько, П.В. Діхтєвський, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, Р.С. Мельник, В.І. Мельниченко, О.В. Муза, Н.Р. Нижник, О.М. Правоторова, Н.Г. Плахотнюк, С.Г.Стеценко, та інші. Враховуючи різноплановість і глибину проведених досліджень, залишаються актуальними питання удосконалення публічного адміністрування державної допомоги суб'єктам господарювання в умовах формування та розвитку інформаційного суспільства.

Виходячи з вищезазначеного, **метою статті** є дослідження публічного адміністрування, пошук напрямків удосконалення публічного адміністрування державної допомоги суб'єктам господарювання, яка надається органами місцевого самоврядування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Початковий етап дослідження полягає у з'ясуванні та характеристиці понятійного апарату, зупиняючись на аналізі нормативно-правових актів та на доктринальних положеннях науковців, що здійснювали дослідження даної сфери суспільних відносин. Так, визначення державної допомоги дає Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» № 1555-VII від 1 липня 2014 року далі – Закон № 1555-VII), який відповідно до ст. 1, встановлює, що державна допомога суб'єктам господарювання – це підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності [2]. Відповідно до ст. 8 Закону № 1555-VII Уповноваженим органом є Антимонопольний комітет України (далі – АМКУ), що має повноваження відповідно до даного Закону № 1555-VII, зокрема, й щодо моніторингу та контролю за державної допомоги суб'єктам господарювання. З іншого боку, відповідно до ст. 1 Закону № 1555-VII, надавачами державної допомоги є органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю, а також юридичні особи, що діють від їх імені, уповноважені розпоряджатися ресурсами держави чи місцевими ресурсами і ініціюють та/або надають державну допомогу. Так, відповідно до ст. 9 Закону № 1555-VII, передбачається обов'язок надавачів

державної допомоги, в тому числі й органів місцевого самоврядування, подавати повідомлення про нову державну допомогу з пропозиціями щодо підготовки проектів законів, інших нормативно-правових та розпорядчих актів, спрямованих на підтримку суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, внесення змін до умов чинної державної допомоги [2]. Відповідно ч. 3 ст. 16 Закону № 1555-VII, надавачі державної допомоги зобов'язані щороку, до 1 квітня наступного року, подавати Уповноваженому органу у визначеному ним порядку інформацію про чинну державну допомогу, її мету, форми, джерела, отримувачів та їхні частки у загальному обсязі наданої протягом минулого фінансового року державної допомоги у межах відповідної програми або інформацію про те, що протягом звітного року державна допомога не надавалася [2]. Разом з тим, попередній аналіз дозволяє стверджувати, що окрім АМКУ, на наш погляд, здійснюють публічне адміністрування державної допомоги суб'єктам господарювання також і надавачі державної допомоги, зокрема, органи місцевого самоврядування відповідно до визначених законодавством повноважень. Здійснення управління наданням державної допомоги, моніторинг та контроль у сфері державної допомоги суб'єктам господарювання потребує особливої уваги як з боку органів публічної влади, так і з боку громадськості та суб'єктів господарювання. Адже по-перше, державна допомога надається суб'єктам господарювання за рахунок державних, місцевих ресурсів, відповідно, зменшуючи їх обсяг та ставлячи питання щодо ефективності їх використання, по-друге, надання такої допомоги, що характеризується вибірковістю, створює ризики та впливає на конкурентну позицію суб'єктів господарювання-конкурентів. Разом з тим, «надання державної допомоги в багатьох випадках виправдане з погляду інтересів суспільства або окремих його груп. Більше того, підтримка окремих підприємств часто не тільки сприяє підвищенню їхньої конкурентоспроможності, а й може мати загальний позитивний вплив на конкурентне середовище» [3].

Зупинімося детальніше на розкритті сутності «публічного адміністрування» державної допомоги суб'єктам господарювання, що є важливим для вдосконалення управління сферою надання державної допомоги суб'єктам господарювання. Слушною є думка колективу авторів [4, с. 39], що термін «публічне адміністрування» сьогодні застосовується переважно на теоретичному рівні. В зарубіжній літературі публічне адміністрування розглядається як ще одне ключове поняття, що стосується суспільної гармонії [5, с. 125]. У текстах вітчизняних нормативних актів термін «публічне адміністрування» не вживається. Його синонімом є категорія «управління». Серед численних наукових досліджень існує переважаюча думка, що необхідність заміни терміна «управління» категорією «адміністрування» пов'язана із зміною призначення адміністративного права, яке дедалі формується виходячи з так званої «людиноцентристської ідеології», яка власне і вимагає заміни поняття «управління» категорією «адміністрування» [4, с. 39]. Таким чином, під публічним адмініструванням можна розуміти зовнішньоорієнтовану діяльність широкого кола суб'єктів (насамперед публічної адміністрації), пов'язану з реалізацією політичних рішень та впровадженням у життя Конституції та законів України, що має на меті задоволення публічного інтересу [4, с. 44]. Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади – це адміністративна діяльність суб'єктів публічної адміністрації, яка є зовнішнім виразом реалізації завдань (функцій) виконавчої влади, що здійснюється з метою задоволення публічного інтересу й негативно відмежовується від законодавчої судової та політичної діяльності [6, с. 14]. Тобто, через публічне адміністрування органи публічної влади реалізують положення нормативно-правових актів певної сфери суспільних відносин, відповідно до встановлених законодавством повноважень задля досягнення публічного інтересу.

Публічна адміністрація - складна системна сукупність органів публічної влади, що здійснюють виконавчо-розпорядчу діяльність від імені держави та територіальних громад, спрямовану на реалізацію спільних для великих колективів людей (публічних) інтересів [7, с. 54]. О. Бобровська, А. Зеніна-Біліченко досліджуючи публічне адміністрування в місцевому самоврядуванні, встановили, що публічне адміністрування спрямовується на узгодження суспільних інтересів, сумісну роботу представників місцевої влади (суспільних організацій, жителів і господарюючих суб'єктів). Реальна публічність влади органам місцевого самоврядування надається державними актами, які окреслюють їх реальні повноваження, особливо стосовно формування економічної бази і фінансових ресурсів [8].

Слідування публічному інтересу, його реалізація є основою надання державної допомоги суб'єктам господарювання. Під публічним інтересом розуміють концентрований вираз загальносоціальних потреб і устремлінь. Публічний інтерес визначається як визнаний державою і забезпечений правом інтерес соціальної спільноти, задоволення якого є умовою і гарантією її існування і розвитку. Суб'єктом (носієм) публічного інтересу виступає суспільство як органічне ціле. Його предметом служить благо, необхідне для функціонування й розвитку соціальних груп [9]. Тож, надання державної допомоги, що відповідає правилам її допустимості для конкуренції відповідно до законодавства, є виправданим, бо слугує публічному інтересу.

Окрім того, потребує уваги удосконалення публічного адміністрування у сфері державної допомоги суб'єктам господарювання органами місцевого самоврядування. Реформою децентралізації публічної влади передбачається передача певної частини повноважень, прав та обов'язків, а також ресурсів від органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування, окрім того, надається можливість територіальній громаді вирішувати питання місцевого значення через органи місцевого самоврядування. Проте, сьогодні вже стало очевидним, що проголошені реформи залишаються суперечливими та недосконалими без достатньо розвинутої системи місцевого самоврядування та здатності громади вирішувати економічні, фінансові,

культурні та інші питання [10, с. 28]. Увага до удосконалення публічного адміністрування у сфері надання державної допомоги суб'єктам господарювання не випадкова, а зумовлена тим, що відповідно даних Річного звіту про надання державної допомоги суб'єктам господарювання в Україні за 2018 рік, затвердженого Розпорядженням Антимонопольного комітету України від 29 серпня 2019 року № 15-рп, основними надавачами державної допомоги є органи місцевого самоврядування. За наданою надавачами державної допомоги інформацією, державна допомога у 2018 році за рахунок місцевих бюджетів становила 96 % (у тому числі: міських бюджетів – 48 %, обласних бюджетів – 19 %) [11]. Таким чином, надання державної допомоги суб'єктам господарювання органами місцевого самоврядування становлять значну частину сегменту розпорядження місцевими ресурсами. Проте, на наш погляд, органи місцевого самоврядування не забезпечують інформування громадян на місцевих інформативних технічних платформах щодо форм та обсягів державної допомоги суб'єктам господарювання, тим самим, не в повній мірі реалізують положення ст. 5, ст. 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 року № 2939-VI, а також не враховуються приписи Закону № 1555-VII, що не сприяє формуванню та розвитку інформаційного суспільства та «суспільства знань» та не відповідає усталеним зарубіжним практикам та досвіду слідуванню засадам публічності та відкритості влади та доступу до публічної інформації. В наших попередніх дослідженнях зазначалося, що «суспільство знань» характеризує наступний етап розвитку інформаційного суспільства – перехід від розвитку та впровадження інформаційно-комунікаційних технологій до спільного формування та користування знаннями [12, с. 18], що цілком відповідає положенням Закону України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки», який визначає розвиток інформаційного суспільства в Україні та провадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій в усі сфери суспільного життя і діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування одним із пріоритетних напрямів державної політики [13]. Адже враховуючи особливості правового статусу органів місцевого самоврядування України, як суб'єктів розвитку інформаційного суспільства, було встановлено, що розвиток інформаційного суспільства на основі знань призводить не тільки до з'ясування функцій та правового статусу вищезазначених органів влади, а й до появи нової функції – інформаційної [14]. Так, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій є закономірним напрямком реалізації концепції «належного врядування» («Good Governance»), що є одним з основних елементів публічного адміністрування, важливим принципом його здійснення.

Слід зазначити, що вітчизняне законодавство чітко не визначає поняття «належне врядування», проте на практиці, в науковій та в довідковій літературі дане поняття пов'язується із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій. Відкритість, прозорість, підзвітність влади та участь в управлінні громадян стають основою для належного врядування, а технології забезпечують доступність та простоту цих процесів [15]. В літературі відмічається важливість принципів належного врядування для функціонування публічної адміністрації, а, отже й для публічного адміністрування. Так, Г. М. Шаульська встановила, що у Програмі розвитку ООН основними принципами «Good Governance» зазначено наступні: – участь у прийнятті державно-управлінських рішень; – консенсус при прийнятті рішень; – зворотний зв'язок; – ефективність при проведенні державної політики; – відповідальність всіх учасників процесу; – прозорість; – рівноправність; – верховенство закону – стратегічне бачення [16, с. 114]. Таким чином, прозорість, відкритість є базують фактором публічного адміністрування. Реалізація принципу відкритості та прозорості концепції належного врядування є також складовою формування інформаційного суспільства.

Значення принципів належного врядування для публічного адміністрування полягає в тому, що вони встановлюють стандарти та стимулюють публічних службовців на забезпечення публічного інтересу [6, с. 42]. Принцип прозорості зобов'язує публічну адміністрацію таким чином організувати своє функціонування, щоб процеси та належне інформаційне забезпечення були доступними приватним особам для ознайомлення. Це може досягатися шляхом інформування суб'єктами публічної адміністрації населення через засоби масової інформації, офіційні веб-сайти, інформаційні стенди тощо про поточні справи, заплановані заходи та прийняті рішення. Прозорість діяльності суб'єктів публічної адміністрації має сприяти підвищенню її ефективності, оскільки вона надає учасникам відповідних відносин можливість краще оцінити контекст рішень, які приймаються, що призводить до підвищення рівня їх передбачуваності [4, с. 84]. Надання, оприлюднення повної, достовірної та об'єктивної інформації щодо державної допомоги органами місцевого самоврядування, виконуючи інформаційну функцію, прозорість прийняття рішень, відкритість напрямків та форм витрачання ресурсів стане запорукою ефективного публічного адміністрування місцевих ресурсів, сприятиме підвищенню довіри громадян, суспільства в цілому. Разом з тим, дослідивши стан інформування громадськості щодо державної допомоги за рахунок місцевих ресурсів, на офіційних веб-сайтах органів місцевого самоврядування відмічаємо відсутність інформації про державну допомогу суб'єктам господарювання. Таким чином, органи місцевого самоврядування не слідуєть принципу прозорості належного врядування стосовно сфери надання державної допомоги суб'єктам господарювання, що є серед інших негативних наслідків, перешкодою успішному формуванню інформаційного суспільства, що суперечить загальноприйнятому зарубіжному досвіду.

Висновки. Таким чином, формування нового правового інституту державної допомоги, ефективного моніторингу, контролю державної допомоги, не можливе без удосконалення публічного адміністрування даної сфери суспільних відносин органами місцевого самоврядування, враховуючи, що значна частка

2020. Випуск 8. Спецвипуск

державної допомоги надана за рахунок місцевих ресурсів. Проведений аналіз нормативно-правових актів та теоретико-практичних напрацювань вітчизняних та зарубіжних вчених, дозволив прийти до висновку, що ефективним напрямком удосконалення публічного адміністрування є правове регулювання належного врядування, що здійснюється на основі слідування принципу прозорості, який, як доведено, є запорукою формування, удосконалення та розвитку інформаційного суспільства. Слідування даному принципу на практиці означає оперативне, своєчасне оприлюднення та надання повної, достовірної та об'єктивної інформації щодо державної допомоги органами місцевого самоврядування, враховуючи положення Закону України «Про доступ до публічної інформації» та Закон № 1555-VII, застосовуючи інформаційно-комунікаційні технології. Подальші дослідження продовжуватимуться в пошуку та розробці наступних напрямків удосконалення правового регулювання публічного адміністрування із врахуванням необхідності та важливості еволюційного розвитку інформаційного суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Ратифіковано від 16.09.2014, № 1678-VII
2. Про державну допомогу суб'єктам господарювання: Закон України № 1555-VII від 1 липня 2014 року.
3. Бакалінська О.О. Тенденції правового регулювання державної допомоги суб'єктам господарювання. *Платформа стратегічної та законотворчої аналітики*. URL: <https://coordynata.com.ua/tendencii-pravovogo-reguluvannya-derzhavnoi-dopomogi-subektam-gospodaruvannya>
4. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право: Навчальний посібник. За заг. ред. Р.С. Мельника. К.: Ваіте, 2014. 376 с.
5. Public Administration in Building a Harmonious Society. Selected Proceedings from the Annual Conference of the Network of Asia-Pacific Schools and Institutes of Public Administration and Governance (NAPSIPAG). Edited by Raza Ahmad. 2005. 743 p.
6. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтєвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
7. Право в публічному управлінні: навч. посіб. / [Н. Г. Плахотнюк, В. І. Мельниченко, С. Д. Дубенко та ін.]. Київ : ПАДУ, 2018. 240с.
8. Бобровська О., Зеніна-Біліченко А. Змістовно-порівняльний аспект публічного адміністрування на місцевому рівні. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. 2014. Вип. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Patp_2014_2_22
9. Пришва Н. Ю. Правове регулювання публічних доходів. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2005. № 64–65. С. 71–73.
10. Zapara S., Rohovenko O. Participatory Budget as a Tool for Local Community Development in Ukraine [Electronic resource]. *Finance and Management: Journal of the Faculty of Economic Sciences University of Warmia and Mazury in Olsztyn, Poland*. - Olsztyn, 2017. - Volume 2(1). - P. 26-41.
11. Державна допомога. Річний звіт про надання державної допомоги суб'єктам господарювання в Україні за 2018 рік. URL: <http://pdd.amc.gov.ua/portal/main/infographicsreport/reportdetails?reportId=125>
12. Арістова І. В., Запара С.І. Органи місцевого самоврядування як суб'єкти реалізації національної політики розвитку інформаційного суспільства в Україні: цілі, завдання, функції, повноваження, напрями удосконалення. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету : серія: Право*. 2017. Т. 2 Вип. 43. С.16-28.
13. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки : Закон України від 9 січня 2007 р. *Відомості Верховної Ради України*. – 2007. – № 12. – Ст. 102.
14. Irina V. Aristova, Svitlana I. Zapara, Dmytro M. Bielov, Svitlana V. Kaliuzhna, Tamara O. Chernadchuk. Legal Status of Local Self-government Authorities of Ukraine in the Conditions of Information Society. Development: Research Methodology. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*. 2019. Vol. X, № 8(46). P. 2244 – 2252. DOI: <https://journals.aserspublishing.eu/jarle/article/view/5270>
15. Інструменти е-демократії у містах України. Інформаційно-аналітичний довідник. А. Ємельянова М. Довбенко, П. Завадська, Д. Хуткий, С. Лобойко, М. Наход; За ред. С. Лобойка, М. Находа, Д. Хуткого. К., 2017. 58 с.
16. Шаульська Г.М. Сучасні західні управлінські моделі. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2018. № 3. С. 111–116.

REFERENCES:

1. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony. [An Association Agreement between Ukraine, of the one part, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, of the other part]. (2014). Ratyfikovano vid 16.09.2014, № 1678-VII. [in Ukrainian].
2. Pro derzhavnu dopomohu subiektam hospodariuvannia: Zakon Ukrainy № 1555-VII vid 1 lypnia 2014 roku. [On state aid to business entities: Law of Ukraine № 1555-VII of July 1, 2014]. (2014). [in Ukrainian].

3. Bakalinska O.O. Tendentsii pravovoho rehuliuвання derzhavnoi dopomohy subiektam hospodariuvannya. Platforma stratehichnoi ta zakonotvorchoi analityky. [Trends in the legal regulation of state aid to economic entities. Platform of strategic and legislative analysis]. URL: <https://coordynata.com.ua/tendencii-pravovogo-reguluvanna-derzhavnoi-dopomogi-subektam-gospodaruvanna>. [in Ukrainian].
4. Melnyk R.S., Bevzenko V.M. Zahalne administratyvne pravo: Navchalnyi posibnyk. [General Administrative Law: Textbook]. (2014). Za zah. red. R.S. Melnyka. K.: Vaite, 376. [in Ukrainian].
5. Public Administration in Building a Harmonious Society. [Public Administration in Building a Harmonious Society]. (2005). Selected Proceedings from the Annual Conference of the Network of Asia-Pacific Schools and Institutes of Public Administration and Governance (NAPSIPAG). Edited by Raza Ahmad. 743. [in English].
6. Administratyvne pravo Ukrainy. [Administrative law of Ukraine]. (2018). Povnyi kurs : pidruchnyk. Halunko V., Dikhtiiievskiy P., Kuzmenko O., Stetsenko S. ta in. Kherson : OLDI-PLIuS. 446. [in Ukrainian].
7. Pravo v publichnomu upravlinni [Law in public administration]: (2018). navch. posib. P68 [N. H. Plakhotniuk, V. I. Melnychenko, S. D. Dubenko ta in.]. - Kyiv : PADU, 240. [in Ukrainian].
8. Bobrovska O., Zienina-Bilichenko A. Zmistovno-porivnialnyi aspekt publichnoho administruvannya na mistsevomu rivni. [Content-comparative aspect of public administration at the local level]. (2014.) Publichne administruvannya: teoriia ta praktyka. Vyp. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Patp_2014_2_22 [in Ukrainian].
9. Pryshva N. Yu. Pravove rehuliuвання publichnykh dokhodiv. [Legal regulation of public revenues]. (2005). Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Yurydychni nauky. № 64–65, 71–73. [in Ukrainian].
10. Zapara S., Rohovenko O. Participatory Budget as a Tool for Local Community Development in Ukraine [Participatory Budget as a Tool for Local Community Development in Ukraine]. (2017). [Electronic resource]. *Finance and Management: Journal of the Faculty of Economic Sciences University of Warmia and Mazury in Olsztyn*, Poland. - Olsztyn, - Volume 2(1). 26-41. [in English].
11. Derzhavna dopomoha. Richnyi zvit pro nadання derzhavnoi dopomohy subiektam hospodariuvannya v Ukraini za 2018 rik. [State aid. Annual Report on State Aid to Business Entities in Ukraine for 2018]. URL: <http://pdd.amc.gov.ua/portal/main/infographicsreport/reportdetails?reportId=125> [in Ukrainian].
12. Aristova I. V., Zapara S.I. Orhany mistsevoho samovriaduvannya yak subiekty realizatsii natsionalnoi polityky rozvytku informatsiinoho suspilstva v Ukraini: tsili, zavdannya, funktsii, povnovazhennia, napriamy udoskonalennia. [Local governments as subjects of implementation of the national policy of information society development in Ukraine: goals, objectives, functions, powers, areas for improvement]. (2017). Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho universytetu : seriia: Pravo. T. 2. Vyp. 43.16-28. [in Ukrainian].
13. Pro Osnovni zasady rozvytku informatsiinoho suspilstva v Ukraini na 2007–2015 roky : [On the Basic Principles of Information Society Development in Ukraine for 2007–2015: Law of Ukraine]. (2007). Zakon Ukrainy vid 9 sichnia Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. № 12. St. 102. [in Ukrainian].
14. Irina V. Aristova, Svitlana I. Zapara, Dmytro M. Bielov, Svitlana V. Kaliuzhna, Tamara O. Chernadchuk. Legal Status of Local Self-government Authorities of Ukraine in the Conditions of Information Society. Development: Research Methodology. [Legal Status of Local Self-government Authorities of Ukraine in the Conditions of Information Society. Development: Research Methodology]. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*. (2019). Vol. X, № 8(46), 2244 – 2252. DOI: <https://journals.aserspublishing.eu/jarle/article/view/5270> [in English].
15. Instrumenty e-demokratii u mistakh Ukrainy. Informatsiino-analitychnyi dovidnyk. [Tools of e-democracy in the cities of Ukraine. Information and analytical guide]. (2017). A. Yemelianova M. Dovbenko, P. Zavadska, D. Khutkyi, S. Loboiko, M. Nakhod; Za red. S. Loboika, M. Nakhoda, D. Khutkoho. K., 58. [in Ukrainian].
16. Shaulska H.M. Suchasni zakhidni upravliniski modeli. [Modern western management models]. (2018). Naukovi zapysky Instytutu zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy. 3, 111–116. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 24.10.2020

УДК 343.98

Федоренко Ігор Люсикович,

адвокат

<https://orcid.org/0000-0002-1512-7835>

ТИПОВІ СПОСОБИ ПРОВОКАЦІЇ ПІДКУПУ

У статті підкреслено, що важливе криміналістичне значення відіграє такий елемент криміналістичної характеристики провокації підкупу як типові способи. Вказано, що, з точки зору криміналістики, способи

2020. Випуск 8. Спецвипуск